HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

31 ianuarie 2017*

„Trimitere preliminară — Spațiul de libertate, securitate și justiție — Azil — Directiva 2004/83/CE — Standarde minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat — Articolul 12 alineatul (2) litera (c) și articolul 12 alineatul (3) — Excludere de la recunoașterea statutului de refugiat — Noțiunea «acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite» — Conținut — Membru de conducere al unei organizații teroriste — Condamnare penală pentru participarea la activitățile unui grup terorist — Examinare individuală”

În cauza C-573/14,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Conseil d'État (Consiliul de Stat, Belgia), prin decizia din 13 noiembrie 2014, primită de Curte la 11 decembrie 2014, în procedura

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

împotriva

Mostafa Lounani,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen, J. L. da Cruz Vilaça și E. Juhász, doamna M. Berger și domnul E. Regan, președinți de cameră, domnii A. Rosas (raportor), A. Borg Barthet, J. Malenovský și E. Levits, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul V. Tourrès, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 16 februarie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides, de E. Derriks, avocat;

— pentru domnul Lounani, de C. Marchand și de D. Alamat, avocats;

— pentru guvernul belgian, de C. Pochet, de M. Jacobs și de S. Vanrie, în calitate de agenți, asistați de D. Matray, de C. Piront și de N. Schynts, avocats;

* Limba de procedură: franceza.

— pentru guvernul elen, de M. Michelogiannaki, în calitate de agent;

— pentru guvernul spaniol, de A. Rubio González și de L. Banciella Rodríguez-Miñón, în calitate de agenți;

— pentru guvernul francez, de F.-X. Bréchot și de D. Colas, în calitate de agenți;

— pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de M. Salvatorelli, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér și de M. Tátrai, în calitate de agenți;

— pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

— pentru guvernul Regatului Unit, de M. Holt, de S. Brandon și de V. Kaye, în calitate de agenți, asistați de D. Blundell, barrister;

— pentru Comisia Europeană, de M. Condou-Durande și de R. Troosters, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 31 mai 2016,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 12 alineatul (2) litera (c) și a articolului 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO 2004, L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Comisarul general pentru refugiați și apatrizi, denumit în continuare „Commissaire général”), pe de o parte, și domnul Mostafa Lounani, resortisant marocan, pe de altă parte, în legătură cu aplicarea în privința acestuia din urmă a cauzei de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat din cauza unor acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

Carta Organizației Națiunilor Unite

3 Potrivit articolului 1 punctele 1 și 3 din Carta Organizației Națiunilor Unite, semnată la San Francisco (Statele Unite) la 26 iunie 1945:

„Scopurile Organizației Națiunilor Unite sunt următoarele:

1. Să mențină pacea și securitatea internațională și, în acest scop: să ia măsuri colective eficace pentru prevenirea și înlăturarea amenințărilor împotriva păcii și pentru reprimarea oricăror acte de agresiune sau altor încălcări ale păcii și să înfăptuiască, prin mijloace pașnice și în conformitate cu principiile justiției și dreptului internațional, aplanarea ori rezolvarea diferendelor sau situațiilor cu caracter internațional care ar putea duce la o încălcare a păcii;

[…]

3. Să realizeze cooperarea internațională în rezolvarea problemelor internaționale cu caracter economic, social, cultural sau umanitar, în promovarea și încurajarea respectării drepturilor omului și libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie.”

Convenția de la Geneva

4 Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 (1954)], a intrat în vigoare la 22 aprilie 1954. Aceasta a fost completată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, intrat în vigoare, la rândul său, la 4 octombrie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”).

5 Articolul 1 din Convenția de la Geneva, după ce definește, printre altele, noțiunea „refugiat” în sensul acestei convenții în cadrul secțiunii A, prevede, în cadrul secțiunii F:

„Dispozițiile acestei convenții nu vor fi aplicabile persoanelor despre care ar exista motive serioase să se creadă:

[…]

c) că s-au făcut vinovate de acțiuni contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite;”

Rezoluțiile Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite

6 La 28 septembrie 2001, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (denumit în continuare „Consiliul de Securitate”) a adoptat Rezoluția 1373 (2001), în al cărei preambul se reafirmă printre altele „necesitatea de a combate prin toate mijloacele, potrivit prevederilor Cartei Organizației Națiunilor Unite, amenințările la adresa păcii și securității internaționale reprezentate de actele teroriste”.

7 La punctul 3 literele f) și g) din rezoluția menționată, se cere tuturor statelor, pe de o parte, „să întreprindă măsurile necesare în conformitate cu prevederile relevante din dreptul intern și internațional, inclusiv cu standardele internaționale în domeniul protecției drepturilor omului, înainte

de acordarea statutului de refugiat, pentru a se asigura că solicitanții de azil nu au planificat, nu au facilitat sau nu au participat la comiterea de acte teroriste” și, pe de altă parte, „să se asigure, în conformitate cu dreptul internațional, că statutul de refugiat nu este utilizat în mod abuziv de autorii, organizatorii sau facilitatorii actelor teroriste”.

8 La punctul 5 din aceeași rezoluție, Consiliul de Securitate declară că „actele, metodele și practicile teroriste sunt contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite și că finanțarea, planificarea și incitarea la acte teroriste, în cunoștință de cauză, sunt contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite”.

9 La 12 noiembrie 2001, Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite a adoptat Rezoluția 1377 (2001), la al cărei punct 5 se „[s]ubliniază că actele de terorism internațional sunt contrare scopurilor și principiilor enunțate în Carta Organizației Națiunilor Unite și că finanțarea, planificarea și pregătirea actelor de terorism internațional, precum și toate celelalte forme de sprijinire a acestora sunt de asemenea contrare scopurilor și principiilor enunțate în [cadrul acesteia]”.

10 Rezoluția 1624 (2005), adoptată la 14 septembrie 2005 de Consiliul de Securitate, amintește, printre altele, că „toate statele trebuie să coopereze fără rezerve la combaterea terorismului, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional, în scopul de a identifica, de a nu recunoaște dreptul de azil și de a aduce în fața justiției […] orice persoană care contribuie la finanțarea, organizarea, pregătirea sau comiterea de acte teroriste, este complice la acestea, participă la ele sau încearcă să participe ori oferă refugiu autorilor lor”.

11 La punctul 1 din Rezoluția 1624 (2005), Consiliul de Securitate solicită „tuturor statelor să adopte măsuri care pot fi necesare și adecvate și sunt conforme cu obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional pentru:

a) a interzice prin lege incitarea la comiterea unuia sau mai multor acte teroriste;

b) a preveni o astfel de incitare;

c) a refuza recunoașterea dreptului de azil oricărei persoane cu privire la care se identifică informații credibile și pertinente potrivit cărora există motive întemeiate pentru a crede că este vinovată de o astfel de incitare.”

12 În Rezoluția 2178 (2014), adoptată de Consiliul de Securitate la 24 septembrie 2014, se afirmă la punctul 5 că „statele membre au obligația […] să prevină și să elimine recrutarea, organizarea, transportul sau dotarea persoanelor care călătoresc într-un alt stat decât statul lor de reședință sau decât statul a cărui cetățenie o au, în vederea săvârșirii, planificării, pregătirii sau participării la acte de terorism sau care asigură antrenament pentru săvârșirea actelor de terorism sau participă la acesta, precum și finanțarea călătoriei și a activităților acestor persoane”.

13 La punctul 6 din aceeași rezoluție, Consiliul de Securitate amintește:

„[…] decizia sa din Rezoluția 1373 (2001), conform căreia toate statele membre trebuie să se asigure că orice persoană care participă la finanțarea, planificarea, pregătirea sau săvârșirea actelor de terorism ori la sprijinirea actelor de terorism va fi adusă în fața justiției, și decide că toate statele trebuie să se asigure în legile și reglementările lor interne că aceste fapte permit, proporțional cu gravitatea infracțiunii, urmărirea penală și sancționarea:

[…]

(c) organizării intenționate sau a altei facilitări, inclusiv acte de recrutare, de către cetățenii lor sau de pe teritoriile lor, a călătoriei persoanelor care se deplasează într-un alt stat decât statul lor de reședință sau statul a cărui cetățenie o dețin pentru a săvârși, planifica sau pregăti ori a participa la acte de terorism sau prestarea ori pentru a asigura antrenamente pentru săvârșirea de acte de terorism sau participarea la astfel de antrenamente;

[…]”

Dreptul Uniunii

Directiva 2004/83

14 Potrivit considerentului (3) al Directivei 2004/83, Convenția de la Geneva constituie elementul-cheie al sistemului juridic internațional de protecție a refugiaților.

15 Considerentele (16), (17) și (22) ale acestei directive au următorul cuprins:

„(16) Ar trebui stabilite standarde minime privind definirea și conținutul statutului de refugiat pentru a ajuta instanțele judecătorești naționale competente ale statelor membre să aplice Convenția de la Geneva.

(17) Este necesară adoptarea unor criterii comune privind recunoașterea statutului de refugiat al solicitanților de azil în sensul articolului 1 din Convenția de la Geneva.

[…]

(22) Acțiunile contrare obiectivelor și principiilor Organizației Națiunilor Unite sunt evocate de preambul și la articolele 1 și 2 din Carta Organizației Națiunilor Unite și menționate, printre altele, de rezoluțiile Organizației Națiunilor Unite privind «măsurile de combatere a terorismului internațional», care prevăd că «acțiunile, metodele și practicile teroriste sunt contrare obiectivelor și principiilor Organizației Națiunilor Unite» și că «finanțarea și planificarea cu bună știință a acțiunilor teroriste, precum și incitarea la astfel de acțiuni sunt în egală măsură contrare obiectivelor și principiilor Organizației Națiunilor Unite»”.

16 Articolul 12 din Directiva 2004/83, intitulat „Excluderea” și care figurează în capitolul III din aceasta, intitulat „Condiții pentru a fi considerat refugiat”, prevede la alineatele (2) și (3):

„(2) Orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat atunci când există motive întemeiate pentru a crede că:

[…]

(c) s-a făcut vinovat de acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite prevăzute de preambul și la articolele 1 și 2 din Carta Organizației Națiunilor Unite.

(3) Alineatul (2) se aplică persoanelor care instigă sau participă în orice fel la infracțiunile sau actele prevăzute de respectivul alineat.”

Decizia-cadru 2002/475/JAI

17 Potrivit considerentului (6) al Deciziei-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind combaterea terorismului (JO 2002, L 164, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 352):

„Definirea infracțiunilor teroriste ar trebui să fie apropiată în toate statele membre, inclusiv cea a infracțiunilor privind grupurile teroriste. Pe de altă parte, pedepse și sancțiuni corespunzătoare gravității infracțiunilor ar trebui prevăzute împotriva persoanelor fizice și juridice care au săvârșit astfel de infracțiuni sau sunt ținute să răspundă de acestea.”

18 Articolul 1 din această decizie-cadru, intitulat „Infracțiuni teroriste și drepturi și principii fundamentale”, prevede la alineatul (1):

„Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a fi considerate infracțiuni teroriste actele intenționate prevăzute la literele (a)-(i), astfel cum sunt definite ca infracțiuni în dreptul intern, care, prin natura sau contextul lor, pot aduce atingere gravă unei țări sau unei organizații internaționale […]:

[…]

(a) atingerile aduse vieții unei persoane care pot cauza moartea;

(b) atingerile grave ale integrității fizice a unei persoane;

(c) răpirea sau luarea de ostatici;

(d) faptul de a cauza distrugeri masive unei instalații guvernamentale sau publice, unui sistem de transport, unei infrastructuri, […];

(e) capturarea de aeronave și de nave […];

(f) fabricarea, posesia, achiziționarea, transportul, furnizarea sau utilizarea de arme de foc, de explozibili […];

(g) eliberarea de substanțe periculoase sau provocarea de incendii, inundații sau explozii, care ar avea drept efect punerea în pericol a vieților umane;

(h) perturbarea sau întreruperea aprovizionării cu apă, electricitate sau orice altă resursă naturală fundamentală […];

(i) amenințarea de a înfăptui unul dintre comportamentele enumerate la literele (a)-(h).”

19 Articolul 2 din decizia-cadru menționată, intitulat „Infracțiuni referitoare la un grup terorist”, prevede:

„(1) În sensul prezentei decizii-cadru, prin «grup terorist» se înțelege asocierea structurată, a mai mult de două persoane, stabilită în timp și care acționează concertat în vederea săvârșirii de infracțiuni teroriste. Termenul «asociere structurată» desemnează o asociație care nu s-a constituit la întâmplare pentru a săvârși imediat o infracțiune și care nu are în mod necesar roluri formal definite pentru membrii săi, continuitate în compoziție sau structură elaborată.

(2) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a asigura pedepsirea următoarelor acte intenționate:

(a) conducerea unui grup terorist;

(b) participarea la activitățile unui grup terorist, inclusiv prin furnizarea de informații sau de mijloace materiale sau prin orice formă de finanțare a activităților sale, având cunoștință că această participare va contribui la activitățile criminale ale grupului terorist.”

20 Articolele 3 și 4 din Decizia-cadru 2002/475 au fost modificate prin Decizia-cadru 2008/919/JAI (JO 2008, L 330, p. 21), în al cărei considerent (10) se arată că „definiția infracțiunilor de terorism, inclusiv a infracțiunilor în legătură cu activitățile teroriste, ar trebui armonizată în continuare de către toate statele membre, pentru a acoperi provocarea publică de a comite o infracțiune de terorism, recrutarea și pregătirea pentru terorism, atunci când acestea sunt săvârșite cu intenție”.

21 Articolul 3 din Decizia-cadru 2002/475, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2008/919, intitulat „Infracțiuni în legătură cu activitățile teroriste”, prevede la alineatele (1) și (2):

„(1) În înțelesul prezentei decizii-cadru:

[…]

(b) prin «recrutarea pentru terorism» se înțelege a solicita unei alte persoane să săvârșească una dintre infracțiunile enumerate la articolul 1 alineatul (1) literele (a)-(h) sau la articolul 2 alineatul (2);

[…]

(2) Fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a asigura că următoarele fapte săvârșite cu intenție sunt incluse în categoria infracțiunilor în legătură cu activitățile teroriste:

[…]

(b) recrutarea pentru terorism;

[…]

(f) falsificarea documentelor administrative în vederea săvârșirii uneia dintre infracțiunile enumerate la articolul 1 alineatul (1) literele (a)-(h), precum și la articolul 2 alineatul (2) litera (b).”

22 Articolul 4 din Decizia-cadru 2002/475, astfel cum a fost modificată prin Decizia-cadru 2008/919, privește fapte de instigare la săvârșirea anumitor infracțiuni vizate la articolele 1-3 din Decizia-cadru 2002/475, de a deveni complice la acestea și de a săvârși o tentativă la aceste infracțiuni.

Dreptul belgian

23 Articolul 55/2 din Legea din 15 decembrie 1980 privind accesul pe teritoriul belgian, ședederea, stabilirea și returnarea forțată a străinilor (loi du 15 décembre 1980 sur l’accès au territoire, le séjour, l’établissement et l’éloignement des étrangers) (*Moniteur belge* din 31 decembrie 1980, p. 14584) prevede:

„Străinul care intră sub incidența articolului 1 secțiunea D, E sau F din Convenția de la Geneva este exclus de la recunoașterea statutului de refugiat. Sunt de asemenea excluse persoanele care instigă la săvârșirea infracțiunilor sau a actelor enumerate la articolul 1 secțiunea F din Convenția de la Geneva ori care participă în orice fel la acestea.”

24 Legea din 19 decembrie 2003 privind infracțiunile teroriste (loi du 19 décembre 2003 relative aux infractions terroristes) (*Moniteur belge* din 29 decembrie 2003, p. 61689), adoptată în vederea transpunerii în dreptul belgian a Deciziei-cadru 2002/475, a introdus în cartea II a Codului penal un titlu I ter, denumit „Infracțiuni teroriste” și care cuprinde articolele 137-141 ter din acest cod.

25 Articolul 137 din Codul penal, astfel cum a fost modificat prin Legea din 19 decembrie 2003 (loi du 19 décembre 2003) (denumit în continuare „Codul penal modificat”), prevede la alineatul 1:

„Constituie infracțiune teroristă infracțiunea prevăzută la alineatele 2 și 3 care, prin natura sau prin contextul său, poate aduce atingere gravă unei țări sau unei organizații internaționale, atunci când este săvârșită cu intenție cu scopul de a intimida grav o populație sau de a constrânge nelegitim puterile publice sau o organizație internațională să îndeplinească sau să se abțină de la a îndeplini un act sau de a destabiliza grav sau de a distruge structurile politice fundamentale, constituționale, economice sau sociale ale unei țări sau organizații internaționale.”

26 Articolul 139 primul paragraf din Codul penal modificat are următorul cuprins:

„Constituie grup terorist asocierea structurată, a mai mult de două persoane, stabilită în timp și care acționează concertat în vederea săvârșirii infracțiunilor teroriste vizate la articolul 137.”

27 Potrivit articolului 140 din Codul penal modificat, care corespunde articolului 2 din Decizia-cadru 2002/475:

„1. Orice persoană care participă la activitățile unui grup terorist, inclusiv prin furnizarea de informații sau de mijloace materiale sau prin orice formă de finanțare a activităților sale, având cunoștință că această participare contribuie la comiterea unei infracțiuni a grupului terorist se pedepsește cu închisoare de la cinci la zece ani și cu amendă cuprinsă între 100 și 5 000 de euro.

2. Oricărui lider al grupului terorist i se poate aplica pedeapsa cu închisoarea de la 15 la 20 de ani și o amendă cuprinsă între 1 000 și 200 000 de euro.”

Situația de fapt din litigiul principal și întrebările preliminare

28 Domnul Lounani a părăsit Marocul în cursul anului 1991 și s-a deplasat în Germania, unde a introdus o cerere de azil, care a fost respinsă. În cursul anului 1997, el a ajuns în Belgia, unde locuiește în mod ilegal de atunci.

29 Prin hotărârea din 16 februarie 2006, domnul Lounani a fost condamnat de tribunal correctionnel de Bruxelles (Tribunalul Corecțional din Bruxelles, Belgia), pe baza, printre altele, a articolului 140 din Codul penal modificat, la o pedeapsă de 6 ani de închisoare pentru participarea la activitățile unui grup terorist, în speță celula belgiană a „grupului islamic al combatanților marocani” (denumit în continuare „GICM”), în calitate de membru de conducere al acestuia, precum și pentru asociere în vederea săvârșirii de infracțiuni, pentru fals și uz de fals și pentru ședere ilegală.

30 Faptele reținute de tribunal correctionnel de Bruxelles (Tribunalul Corecțional din Bruxelles) pentru a-l declara pe domnul Lounani vinovat pentru participarea la activitățile unui grup terorist au fost rezumate după cum urmează în decizia de trimitere: „susținerea logistică a unei activități teroriste, în special prin intermediul serviciilor materiale sau intelectuale”, „falsificarea de pașapoarte” și „cesiunea frauduloasă de pașaport”, „participarea activă la organizarea unei filiere de trimitere de voluntari în Irak”. În special, cesiunea frauduloasă a pașaportului a fost calificată în hotărârea din 16 februarie 2006 drept „act de participare la activitatea unei celule care își aduce sprijinul logistic la o mișcare teroristă”.

31 La 16 martie 2010, domnul Lounani a introdus o cerere de azil la autoritățile belgiene, invocând temerea de a fi supus unor persecuții în cazul întoarcerii în țara sa de origine din cauza riscului de a fi considerat de autoritățile marocane islamist radical și jihadist, ca urmare a condamnării sale în Belgia. Această cerere de azil a făcut obiectul, la 8 decembrie 2010, al unei decizii a Commissaire général de a-l exclude pe domnul Lounani de la beneficiul statutului de refugiat în temeiul articolului 55/2 din Legea din 15 decembrie 1980 privind accesul pe teritoriu, ședederea, stabilirea și îndepărtarea străinilor și al articolului 1 secțiunea F litera (c) din Convenția de la Geneva.

32 La 24 decembrie 2010, domnul Lounani a introdus la Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii, Belgia) o acțiune în anularea deciziei menționate. Prin hotărârea din 13 ianuarie 2011, acesta din urmă a anulat decizia respectivă și a retrimis dosarul la Commissaire général, cu motivarea că din dosar lipseau elemente esențiale fără de care acesta nu putea decide în sensul confirmării sau al reformării aceleiași decizii fără a efectua activități de cercetare judecătorească suplimentare.

33 La 2 februarie 2011, Commissaire général a adoptat o nouă decizie prin care l-a exclus pe domnul Lounani de la beneficiul statutului de refugiat. Sesizat, la 18 februarie 2011, cu o acțiune în anularea acestei decizii, Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) a anulat, prin hotărârea din 3 martie 2011, respectiva decizie și a retrimis dosarul la Commissaire général, apreciind că acesta din urmă nu a desfășurat adevărate activități de cercetare suplimentare.

34 La 24 mai 2011, Commissaire général a adoptat o a treia decizie prin care a decis în sensul excluderii domnului Lounani de la beneficiul statutului de refugiat. La 14 iunie 2011, domnul Lounani a introdus la Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) o acțiune în modificarea acestei decizii și în recunoașterea statutului de refugiat. Prin hotărârea din 1 iulie 2011, Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) a statuat că domnului Lounani trebuia să i se recunoască calitatea de refugiat.

35 Sesizat cu un recurs administrativ împotriva acestei din urmă hotărâri, Conseil d'État (Consiliul de Stat, Belgia), prin hotărârea din 13 iulie 2012, a anulat respectiva hotărâre și a retrimis cauza la Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii), cu o altă compunere.

36 Pronunțându-se după trimiterea spre rejudecare, Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) a considerat că faptele imputate în mod specific domnului Lounani nu constituiau infracțiuni teroriste ca atare, întrucât în hotărârea din 16 februarie 2006, tribunal correctionnel de Bruxelles (Tribunalul Corecțional din Bruxelles) îl condamnase pe domnul Lounani pentru apartenența sa la un grup terorist, fără a-i reproșa comiterea sau participarea la un act terorist, astfel cum este prevăzut la articolul 137 din Codul penal modificat. Nici comiterea, măcar în formă incipientă, a vreunui act precis care să țină de acest tip de infracțiune în ceea ce privește GICM, nici realitatea vreunei acțiuni personale a domnului Lounani, care să îi angajeze răspunderea individuală, în îndeplinirea unui astfel de act nu ar fi fost dovedite.

37 Întrucât a considerat, prin urmare, că niciunul dintre actele pentru care domnul Lounani fusese condamnat nu atingea nivelul de gravitate impus pentru a fi calificat drept „act contrar scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite" în sensul articolului 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83, Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) a reformat, prin hotărârea din 12 februarie 2013, decizia adoptată de Commissaire général la 24 mai 2011 și i-a recunoscut domnului Lounani statutul de refugiat.

38 Commissaire général a formulat la Conseil d'État (Consiliul de Stat) un recurs administrativ împotriva acestei hotărâri.

39 În aceste condiții, Conseil d'État (Consiliul de Stat) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Litera (c) a articolului 12 alineatul (2) din Directiva 2004/83 trebuie interpretată în sensul că implică în mod necesar, pentru a putea fi aplicată clauza de excludere pe care o prevede, ca solicitantul de azil să fi fost condamnat pentru una dintre infracțiunile de terorism prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/475?

2) În cazul unui răspuns negativ, se impune de asemenea să se stabilească dacă se poate considera că fapte precum cele […] care sunt imputate intimatului prin hotărârea tribunal correctionnel de Bruxelles (Tribunalul Corecțional din Bruxelles) din 16 februarie 2006 și pentru care acesta a fost condamnat pentru participarea la o organizație teroristă constituie acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite în sensul literei (c) a articolului 12 alineatul (2) din Directiva 2004/83?

3) În cadrul examinării excluderii unui solicitant de la acordarea protecției internaționale ca urmare a participării sale la o organizație teroristă, condamnarea în calitate de membru de conducere al unei organizații teroriste, prin care se constată că solicitantul de protecție internațională nu săvârșise, nu încercase să săvârșească și nici nu amenințase că va săvârși un act terorist, este suficientă pentru a se putea constata existența unui act de participare sau de instigare, în sensul articolului 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83, imputabil solicitantului sau este necesar să se procedeze la o examinare individuală a faptelor cauzei și să se demonstreze participarea sau instigarea la săvârșirea unei infracțiuni de terorism definite la articolul 1 din Decizia-cadru 2002/475?

4) În cadrul examinării excluderii unui solicitant de la acordarea protecției internaționale ca urmare a participării sale la o organizație teroristă, dacă este cazul în calitate de conducător, actul de instigare sau de participare prevăzut la articolul 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83 trebuie să privească săvârșirea unei infracțiuni de terorism astfel cum este definită la articolul 1 din Decizia-cadru 2002/475 sau poate privi participarea la un grup terorist, prevăzută la articolul 2 din decizia-cadru respectivă?

5) În materie de terorism, excluderea de la acordarea protecției internaționale, prevăzută la articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83, este posibilă în lipsa săvârșirii, a instigării sau a participării la un act violent, de o natură deosebit de crudă, astfel cum este prevăzut la articolul 1 din Decizia-cadru 2002/475?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

40 Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 trebuie interpretat în sensul că, pentru a putea reține existența cauzei de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat care figurează la această dispoziție, este necesar ca solicitantul protecției internaționale să fi fost condamnat pentru una dintre infracțiunile teroriste prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/475.

41 În această privință, trebuie amintit că din considerentele (3), (16) și (17) ale Directivei 2004/83 reiese că Convenția de la Geneva constituie elementul-cheie al sistemului juridic internațional de protecție a refugiaților, iar dispozițiile acestei directive privind condițiile de acordare a statutului de refugiat, precum și conținutul acestuia din urmă au fost adoptate pentru a ajuta autoritățile competente ale statelor membre să aplice această convenție întemeindu-se pe noțiuni și pe criterii comune (Hotărârea din 2 decembrie 2014, A și alții, C-148/13-C-150/13, EU:C:2014:2406, punctul 45).

42 Dispozițiile Directivei 2004/83 trebuie, prin urmare, să fie interpretate în lumina structurii generale și a scopului acesteia, cu respectarea Convenției de la Geneva și a celorlalte tratate în domeniu menționate la articolul 78 alineatul (1) TFUE (Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctul 78, precum și Hotărârea din 2 decembrie 2014, A și alții, C-148/13-C-150/13, EU:C:2014:2406, punctul 46).

43 În această privință, articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 corespunde în esență articolului 1 secțiunea F litera (c) din Convenția de la Geneva, care prevede că dispozițiile acestei convenții nu vor fi aplicabile persoanelor despre care ar exista motive serioase să se creadă că sunt vinovate de acte împotriva scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

44 Articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 face trimitere, mai precis, la acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite „prevăzute de preambul și la articolele 1 și 2 din Carta Organizației Națiunilor Unite”.

45 Astfel cum se arată în considerentul (22) al Directivei 2004/83, acțiunile contrare obiectivelor și principiilor Organizației Națiunilor Unite prevăzute la articolul 12 alineatul (2) litera (c) din această directivă sunt menționate, printre altele, de rezoluțiile Organizației Națiunilor Unite privind „măsurile de combatere a terorismului internațional”, care prevăd că „acțiunile, metodele și practicile teroriste sunt contrare obiectivelor și principiilor Organizației Națiunilor Unite” și că „finanțarea și planificarea cu bună știință a acțiunilor teroriste, precum și incitarea la [comiterea unor] astfel de acțiuni sunt în egală măsură contrare obiectivelor și principiilor Organizației Națiunilor Unite”.

46 Printre aceste rezoluții figurează Rezoluția 1377 (2001) a Consiliului de Securitate, din care reiese că sunt contrare scopurilor și principiilor enunțate în Carta Organizației Națiunilor Unite nu numai „actele de terorism internațional”, ci și „finanțarea, planificarea și pregătirea actelor de terorism internațional, precum și toate celelalte forme de sprijinire a acestora”.

47 Pe de altă parte, din Rezoluția 1624 (2005) a Consiliului de Securitate se poate deduce că actele contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite nu se limitează la „actele, metodele și practicile teroriste”. Astfel, Consiliul de Securitate invită prin aceasta statele, în scopul combaterii terorismului, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional, să nu recunoască dreptul de azil și să aducă în fața justiției „orice persoană care contribuie la finanțarea, organizarea, pregătirea sau comiterea de acte teroriste, este complice la acestea, participă la ele sau încearcă să participe ori oferă refugiu autorilor lor”. În plus, la punctul 1 litera c), această rezoluție invită statele să refuze recunoașterea dreptului de azil oricărei persoane cu privire la care se identifică informații credibile și pertinente potrivit cărora există motive întemeiate pentru a crede că este vinovată de incitare la comiterea unuia sau mai multor acte teroriste.

48 Rezultă că noțiunea „acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite”, care figurează la articolul 1 secțiunea F litera (c) din Convenția de la Geneva și la articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83, nu poate fi interpretată în sensul că este limitată la comiterea de acte de terorism astfel cum sunt precizate în rezoluțiile Consiliului de Securitate (denumite în continuare „actele de terorism”).

49 Cu atât mai mult, contrar susținerilor domnului Lounani, această noțiune nu poate fi interpretată în sensul că se aplică numai infracțiunilor teroriste prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/475, nici, prin urmare, în sensul că presupune existența unei condamnări penale prin care este sancționată o astfel de infracțiune.

50 Trebuie să se arate în această privință că, așa cum reiese din considerentul (6) al Deciziei-cadru 2002/475, aceasta urmărește apropierea în toate statele membre a definirii infracțiunilor teroriste, inclusiv cea a infracțiunilor privind grupurile teroriste.

51 Astfel cum a remarcat Comisia Europeană, Decizia-cadru 2002/475 enumeră, în acest scop, diferite acțiuni care pot intra sub incidența noțiunii generale de terorism și le încadrează în patru categorii de infracțiuni, și anume „Infracțiuni teroriste” (articolul 1), „Infracțiuni referitoare la un grup terorist” (articolul 2), „Infracțiuni în legătură cu activitățile teroriste” (articolul 3) și, în sfârșit, instigarea la comiterea anumitor infracțiuni, fapta de a deveni complice sau de a săvârși o tentativă la aceste infracțiuni (articolul 4).

52 Dacă legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să restrângă domeniul de aplicare al articolului 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 și să limiteze noțiunea „acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite” numai la infracțiunile enumerate la articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/475, ar fi putut să facă acest lucru fără dificultate prin menționarea expresă a acestor infracțiuni sau făcând referire la această decizie-cadru.

53 Or, articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 nu se referă nici la Decizia-cadru 2002/475, deși aceasta exista la data la care a fost redactat articolul 12 alineatul (2) litera (c), nici la vreun alt instrument al Uniunii Europene adoptat în contextul combaterii terorismului.

54 În consecință, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 trebuie interpretat în sensul că, pentru a putea reține existența cauzei de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat care figurează la acest articol, nu este necesar ca solicitantul protecției internaționale să fi fost condamnat pentru una dintre infracțiunile teroriste prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/475.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

Cu privire la admisibilitate

55 Commissaire général și guvernul belgian susțin că a treia întrebare, astfel cum a fost formulată de instanța de trimitere, este inadmisibilă, pe de o parte, întrucât nu prezintă suficient motivele pentru care această instanță consideră că răspunsul la această întrebare este necesar pentru soluționarea litigiului principal și, pe de altă parte, întrucât un astfel de răspuns nu va prezenta nicio utilitate pentru soluționarea acestui litigiu. În speță, astfel, domnul Lounani a fost condamnat, în temeiul articolului 140 din Codul penal modificat, nu numai în calitate de membru de conducere al unei organizații teroriste, ci și pentru alte acte, incriminate în dreptul belgian, comise cu intenție teroristă.

56 În această privință, trebuie amintit că întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență. Refuzul Curții de a se pronunța asupra unei cereri de decizie preliminară formulate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică ori când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 14 aprilie 2016, Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, punctul 37, Hotărârea din 6 septembrie 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punctul 20, și Hotărârea din 13 octombrie 2016, Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej și Petrotel, C-231/15, EU:C:2016:769, punctul 16).

57 Or, această situație nu se regăsește în prezenta cauză.

58 Trebuie amintit în această privință că instanța de trimitere a adresat a doua și a treia întrebare în cadrul unui recurs administrativ împotriva hotărârii din 12 februarie 2013 prin care Conseil du contentieux des étrangers (Consiliul Contenciosului privind Străinii) a considerat că faptele reproșate în mod specific pârâtului din litigiul principal nu ating pragul de gravitate care permitea ca acestea să

fie calificate drept „acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite” în sensul articolului 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83. Astfel, potrivit acestei hotărâri, condamnarea domnului Lounani de către tribunal correctionnel de Bruxelles (Tribunalul Corecțional din Bruxelles) pentru participarea sa la activitățile unui grup terorist, chiar în calitate de membru de conducere al acestuia, fără a i se imputa infracțiuni teroriste ca atare, nu este suficientă pentru a aprecia că există motive întemeiate pentru a crede că persoana interesată a comis acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite.

59 Acesta este contextul în care instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă actele pentru care a fost condamnat domnul Lounani pot fi considerate în sine contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite în sensul articolului 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 și, în ipoteza unui răspuns negativ, dacă condamnarea domnului Lounani în calitate de membru de conducere al unui grup terorist este suficientă pentru a stabili că există motive întemeiate pentru a crede că acesta a instigat la acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite ori că a participat în orice fel la comiterea acestora, în sensul articolului 12 alineatul (3) din directiva menționată.

60 Din decizia de trimitere reiese astfel în mod clar că instanța de trimitere urmărește să afle în ce măsură participarea la activitățile unui grup terorist pentru care domnul Lounani a fost condamnat poate justifica aplicarea cauzei de excludere prevăzute la articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 și se întreabă, în acest context, dacă condamnarea pentru participarea la activitățile acestui grup în calitate de membru de conducere poate determina excluderea de la recunoașterea statutului de refugiat în aplicarea dispozițiilor coroborate ale articolului 12 alineatul (2) litera (c) și ale articolului 12 alineatul (3) din această directivă.

61 A treia întrebare este, în consecință, admisibilă.

Cu privire la fond

62 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 12 alineatul (2) litera (c) și articolul 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83 trebuie interpretate în sensul că acte de participare la activitățile unui grup terorist, cum sunt cele pentru care a fost condamnat pârâtul din litigiul principal, pot intra sub incidența cauzei de excludere prevăzute de aceste dispoziții, chiar în condițiile în care persoana în cauză nu a comis, nu a încercat să comită și nu a amenințat cu comiterea unui act de terorism.

63 În ceea ce privește actele pentru care domnul Lounani a fost condamnat penal, din decizia de trimitere reiese că această condamnare se întemeiază, printre altele, pe articolul 140 din Codul penal modificat, acest din urmă articol constituind transpunerea în dreptul belgian a articolului 2 din Decizia-cadru 2002/475, care definește infracțiunile referitoare la un grup terorist și include, la alineatul (2) litera (b), participarea la activitățile unui grup terorist.

64 Mai precis, pentru a-l declara pe domnul Lounani vinovat de această infracțiune, tribunal correctionnel de Bruxelles (Tribunalul Corecțional din Bruxelles) a arătat, în hotărârea sa din 16 februarie 2006, că persoana interesată participase, în calitate de membru de conducere, la activitățile celulei belgiene a GICM, susținând logistic acest grup prin intermediul, printre altele, al unor servicii materiale sau intelectuale, prin falsificarea și prin cesiunea frauduloasă de pașapoarte și prin participarea activă la organizarea unei filiere de trimitere de voluntari în Irak.

65 Astfel, nu s-a constatat că domnul Lounani a comis personal acte teroriste, nici că a instigat sau a participat la comiterea unor asemenea acte.

66 Cu toate acestea, așa cum s-a arătat la punctul 48 din prezenta hotărâre, din rezoluțiile pertinente ale Consiliului de Securitate reiese că noțiunea „acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite” nu se limitează la actele de terorism.

67 Trebuie să se arate în special că, în Rezoluția 2178 (2014), Consiliul de Securitate „și-a exprimat profunda îngrijorare cu privire la amenințarea gravă și crescândă pe care o reprezintă luptătorii teroriști străini, și anume persoanele care călătoresc într-un alt stat decât statul lor de reședință sau cetățenie în vederea săvârșirii, planificării ori pregătirii […] [de] acte de terorism” și și-a exprimat preocuparea cu privire la rețelele organizate de entitățile teroriste prin care se facilitează circulația între state a luptătorilor de toate naționalitățile și a resurselor de care au nevoie aceștia.

68 Printre măsurile care trebuie adoptate împotriva acestui fenomen, statele trebuie să asigure prevenirea și eliminarea activităților de recrutare, de organizare, de transport sau de dotare a persoanelor care călătoresc într-un alt stat decât statul lor de reședință sau decât statul a cărui cetățenie o au, în vederea, printre altele, a săvârșirii, a planificării sau a pregătirii de acte de terorism.

69 Rezultă că aplicarea excluderii de la recunoașterea statutului de refugiat prevăzute la articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 nu poate fi limitată la autorii efectivi ai unor acte de terorism, ci poate fi extinsă și la indivizii care desfășoară activități de recrutare, de organizare, de transport sau de dotare care călătoresc într-un alt stat decât statul lor de reședință sau decât statul a cărui cetățenie o au, în vederea, printre altele, a săvârșirii, a planificării sau a pregătirii de acte de terorism.

70 Pe de altă parte, din dispozițiile combinate ale articolului 12 alineatul (2) litera (c) și ale articolului 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83 reiese că excluderea de la recunoașterea statutului de refugiat prevăzută la cea dintâi dintre aceste dispoziții este aplicabilă și persoanelor în privința cărora există motive întemeiate pentru a crede că au instigat la acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite sau că au participat în orice fel la acestea. În lumina celor expuse la punctele 48 și 66 din prezenta hotărâre, aplicarea acestor dispoziții combinate nu impune ca solicitantul protecției internaționale să fi fost instigatorul la un act terorist sau să fi participat în orice fel la acesta.

71 În această privință, Comisia remarcă în mod întemeiat că participarea la activitățile unui grup terorist poate acoperi o sferă largă de comportamente cu un grad de gravitate variabil.

72 În aceste condiții, autoritatea competentă a statului membru în cauză nu poate aplica articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83 decât după ce a efectuat, în fiecare caz în parte, o evaluare a faptelor specifice de care are cunoștință pentru a stabili dacă există motive întemeiate pentru a considera că actele comise de persoana în cauză, care îndeplinește, pe de altă parte, criteriile pentru obținerea statutului de refugiat, se încadrează la aceste cazuri de excludere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctele 87 și 94).

73 În ceea ce privește aspectul dacă acte cum sunt cele reținute în sarcina domnului Lounani se pot încadra la acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite în sensul articolului 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83, la instigarea la astfel de acte sau la participarea în orice fel la acestea, în sensul articolului 12 alineatul (3) din directiva menționată, evaluarea finală a cererii de protecție internațională incumbă autorităților naționale competente, sub controlul instanței naționale.

74 Cu titlu de indicații care trebuie luate în considerare, este necesar să se arate că în decizia de trimitere se indică faptul că domnul Lounani era membru de conducere al unui grup terorist de talie internațională care a fost înscris, la 10 octombrie 2002, pe lista Organizației Națiunilor Unite care identifică anumite persoane și entități care fac obiectul unor sancțiuni și care a rămas înscris pe această listă după actualizarea sa. Activitățile sale de susținere logistică a activităților acestui grup prezintă o dimensiune internațională în măsura în care acesta a fost implicat în falsificarea de pașapoarte și a ajutat voluntari care doreau să se deplaseze în Irak.

75 Astfel de acte pot justifica excluderea de la recunoașterea statutului de refugiat.

76 În această privință, trebuie amintit că, așa cum s-a subliniat la punctele 12, 13 și 67-69 din prezenta hotărâre, rezoluțiile Consiliului de Securitate și în special Rezoluția 2178 (2014), la punctul 5 și la punctul 6 litera c) din aceasta, identifică, printre activitățile care trebuie combătute de state în cadrul luptei împotriva terorismului internațional, organizarea intenționată a călătoriei persoanelor care se deplasează într-un alt stat decât statul lor de reședință sau decât statul a cărui cetățenie o au, în vederea săvârșirii, planificării sau pregătirii de acte de terorism.

77 Prin urmare, împrejurarea, presupunând-o dovedită, că grupul al cărui membru de conducere era domnul Lounani nu ar fi comis acte de terorism sau că voluntarii care doreau să se deplaseze în Irak ajutați de acest grup nu ar fi comis în cele din urmă astfel de acte nu este, în orice caz, de natură să excludă posibilitatea ca actele domnului Lounani să fie considerate contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite. Același lucru este valabil, în lumina celor expuse la punctele 41-54 și 66-70 din prezenta hotărâre, în ceea ce privește faptul, evocat de instanța de trimitere în cadrul celei de a treia întrebări, că domnul Lounani nu a comis, nu a încercat să comită și nici nu a amenințat cu comiterea unei infracțiuni teroriste în sensul articolului 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/475. Pentru aceleași motive, aplicarea articolului 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83 nu impune să se dovedească faptul că domnul Lounani a instigat la comiterea unei astfel de infracțiuni sau că a participat în orice fel la aceasta.

78 În plus, împrejurarea că domnul Lounani a fost condamnat de instanțele dintr-un stat membru pentru participarea la activitățile unui grup terorist și că această condamnare a rămas definitivă prezintă, în cadrul evaluării individuale pe care trebuie să o efectueze autoritatea competentă, o importanță deosebită.

79 În lumina tuturor considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 12 alineatul (2) litera (c) și articolul 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83 trebuie interpretate în sensul că acte de participare la activitățile unui grup terorist, cum sunt cele pentru care a fost condamnat pârâtul din litigiul principal, pot justifica excluderea de la recunoașterea statutului de refugiat, deși nu s-a dovedit că persoana în cauză a comis, a încercat să comită sau a amenințat cu comiterea unui act terorist. În vederea evaluării individuale a faptelor care permit să se aprecieze dacă există motive întemeiate pentru a crede că o persoană s-a făcut vinovată de acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite, a instigat la astfel de acte ori a participat în orice fel la acestea, împrejurarea că persoana respectivă a fost condamnată, de instanțele dintr-un stat membru, pentru participarea la activitățile unui grup terorist prezintă o importanță deosebită, ca de altfel și constatarea că acea persoană era un membru de conducere al acestui grup, fără a fi necesar să se dovedească faptul că aceeași persoană a instigat ea însăși la comiterea unui act de terorism sau că a participat în orice fel la acesta.

Cu privire la a patra și la a cincea întrebare

80 Având în vedere răspunsul dat la primele trei întrebări, nu este necesar să se răspundă la a patra și la a cincea întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

81 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

1) **Articolul 12 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate trebuie interpretat în sensul că, pentru a putea reține existența cauzei de excludere de la recunoașterea statutului de refugiat care figurează la acest articol, nu este necesar ca solicitantul protecției internaționale să fi fost condamnat pentru una dintre infracțiunile teroriste prevăzute la articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/475/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind combaterea terorismului.**

2) **Articolul 12 alineatul (2) litera (c) și articolul 12 alineatul (3) din Directiva 2004/83 trebuie interpretate în sensul că acte de participare la activitățile unui grup terorist, cum sunt cele pentru care a fost condamnat pârâtul din litigiul principal, pot justifica excluderea de la recunoașterea statutului de refugiat, deși nu s-a dovedit că persoana în cauză a comis, a încercat să comită sau a amenințat cu comiterea unui act terorist astfel cum este definit în rezoluțiile Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite. În vederea evaluării individuale a faptelor care permit să se aprecieze dacă există motive întemeiate pentru a crede că o persoană s-a făcut vinovată de acte contrare scopurilor și principiilor Organizației Națiunilor Unite, a instigat la astfel de acte ori a participat în orice fel la acestea, împrejurarea că persoana respectivă a fost condamnată, de instanțele dintr-un stat membru, pentru participarea la activitățile unui grup terorist prezintă o importanță deosebită, ca de altfel și constatarea că acea persoană era un membru de conducere al acestui grup, fără a fi necesar să se dovedească faptul că aceeași persoană a instigat ea însăși la comiterea unui act de terorism sau că a participat în orice fel la acesta.**

Semnături